

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

2/2016

ročník/volume 26

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

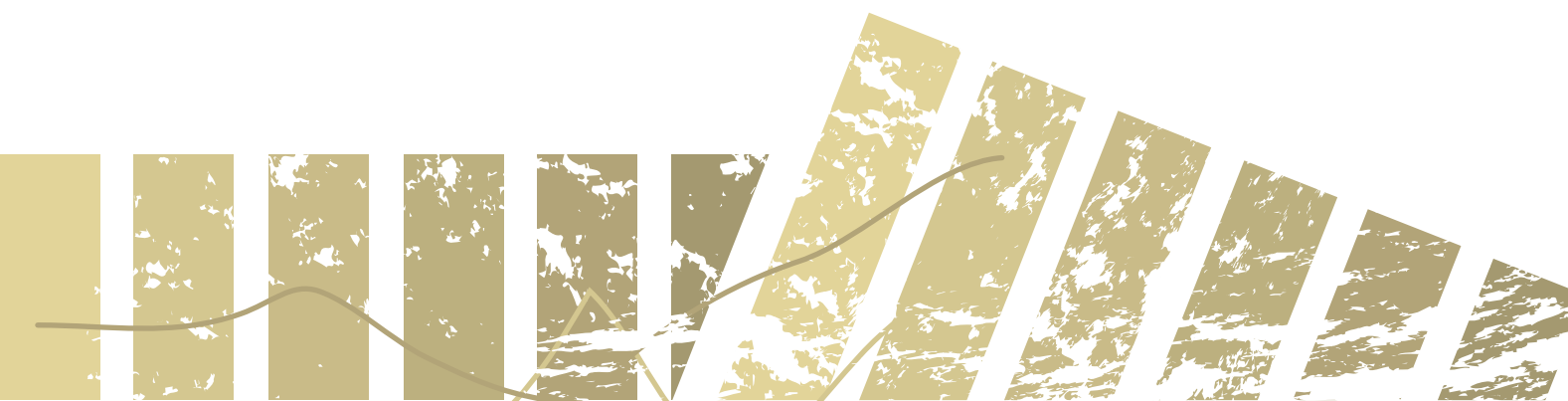
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 10

Typ článku/Type of article: recenzia publikácie/review of publication

Strany/Pages: 81 – 82

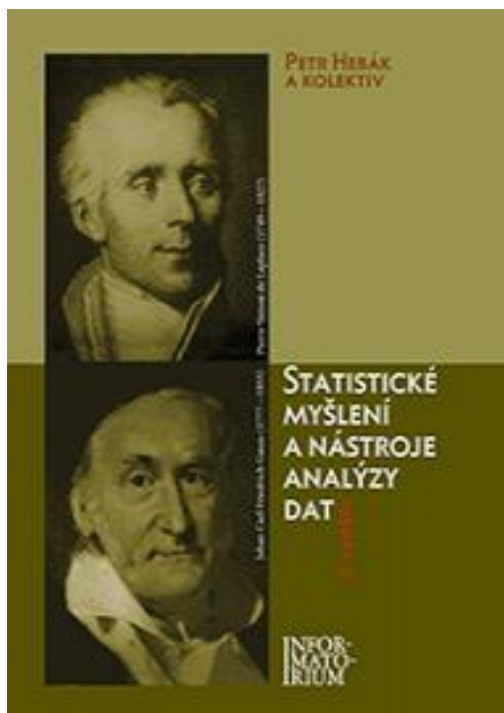
Dátum vydania/Publication date: 15. apríl 2016/April 15, 2016

Recenzia publikácie/Review of Publication

Petr Hebák a kolektiv:
STATISTICKÉ MYŠLENÍ A NÁSTROJE ANALÝZY DAT, 2. vydání

Petr Hebák et al.:
STATISTICAL THINKING AND TOOLS FOR DATA ANALYSIS, 2nd edition
Informatorium, Praha 2015, 877 s.
ISBN 978-80-7333-118-4

Publikace s názvem *Statistické myšlení a nástroje analýzy dat* (2. vydání) je dílem autorského kolektivu, který je veden profesorem Hebákem. Součástí autorského kolektivu jsou dále prof. Hana Řezanková, doc. Iva Pecáková, doc. Eva Jarošová, Ing. Miroslav Plašil, Ing. Ondřej Vilikus a Ing. Petr Vlach. Tato rozsáhlá publikace, která čítá celkem 877 stran, se zaměřuje na celou skupinu statistických metod. Jak uvádí vedoucí autorského kolektivu, jedná se o pokračování slavné trilogie knih věnované vícerozměrným statistickým metodám, jejichž historie sahá do osmdesátých let minulého století.

Monografie je, jak již bylo uvedeno, dílem početného autorského kolektivu, což garantuje její vysokou úroveň. Každé z částí se věnuje vysoce erudovaný specialista pro danou oblast, a tak je zaručena její odborná úroveň. Zaměřuje

se na takové oblasti vícerozměrné statistiky, které jsou vhodné pro praktické využití nejen z řad studentů, ale také z řad výzkumníků. K těmto oblíbeným metodám patří metody zkoumání závislostí, faktorová analýza, regresní analýza, diskriminační analýza, logistická regrese, shluková analýza, korespondenční analýza atd. V publikaci jsou také uvedeny postupy pro ověřování kvality dat. Do této oblasti lze zařadit například postupy, jak nakládat s chybějícími údaji, jak ověřovat předpoklady metod, jak identifikovat odlehlá pozorování. Monografie obsahuje i oblast, která pojednává o operacích s maticemi, což je jistě vhodná součást takovéto monografie. Tato část pomůže čtenáři, aby si propojil veškeré souvislosti a komplexní vazby mezi jednotlivými kroky a postupy ve vícerozměrných metodách. Součástí monografie je také shrnutí základů teorie pravděpodobnosti, pravidel pro počítání s nimi, včetně rozdělení náhodných veličin a rozdělení náhodného vektoru. Nedílnou součástí monografie jsou také pasáže věnující se úsudkům.

Monografie má celkem 24 kapitol. V první, úvodní kapitole vedoucí autorského kolektivu podrobně popisuje cestu ke vzniku této obsáhlé publikace. V další kapitole se zabývá nejednoznačností terminologie a stručně charakterizuje vybrané vícerozměrné metody. Následují pak kapitoly, které se věnují již zmíněným maticovým operacím, rozdělení náhodných veličin, přípravě dat, ověřování jejich kvality a následují samotné metody.

Za prednosť publikácie lze považovať, na rozdiel od zmiňovanej trilogie, zoznam literatúry v rámci každej kapitoly. Považujem to za veľmi prospešné, pretože čtenár má jasne uvedené konkrétne zdroje k danej, relatívne homogénnej problematike, čo mu umožňuje veľmi rýchlu orientáciu v ďalších zdrojoch.

Za prínosné také považujem veľké množstvo praktických príkladov, ktoré sú uvedené v jednotlivých kapitolách, ktoré sa zaoberajú konkrétnymi metódami. Čtenár tak má možnosť nejen získať teoretické zázemie k danej problematike, ale vidí i praktickú aplikáciu, resp. výpočet danej problematiky.

Za zaujímavé a praktické pre čtenára je, že sa monografia nesusťreduje pouze na „ručný“ výpočet, ale využíva špecializované softwarové produkty. Za veľkou prednosť lze považovať, že sú využívané a srovnávané rôzne softwarové produkty, tj. kniha není orientovaná pouze na jediný software. Na súčasnom trhu existuje celá rada softwarových produktov, ktoré sa samozrejme líšia nejen designom, ale také svojimi schopnosťami. Pokiaľ sa podívame napríklad na kapitolu 20, jej autorkou je zkušená odborníčka a špecialistka na šlukovú analýzu prof. Řezanková z Vysoké školy ekonomickej v Praze, k řešení danej problematiky využíva například systém IBM SPSS Statistics, či systém S-PLUS, STATISTICA. Dále také autorka využíva při stanovení počtu šluků ve šlukové analýze systém SAS, ve kterém jsou uvedeny vybrané koeficienty.

Závěrem lze této odborné monografii popřát, aby byla součástí velkého množství knihoven studentů, výzkumníků, ale také odborníků z praxe. Domnívám se, že vzhledem k faktu, že se jedná o publikaci takto vysoce odborného kolektivu, není pochyb, že i tato obsáhlá kniha bude stejně úspěšná, jako její předchůdkyně. Svědčí o tom fakt, že se jedná již o její druhé vydání.

ING. TOMÁŠ LÖSTER, Ph.D.

Autor je odborný asistent na Katedře štatistiky a pravdepodobnosti Vysoké školy ekonomickej v Prahe.